Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu
KARTA PRZEDMIOTU

1. Nazwa przedmiotu:	**TEORETYCZNE PODSTAWY KSZTAŁCENIA**
2. Kod przedmiotu:	-05.0
3. Okres ważności karty:	od roku akademickiego 2019/2020
4. Poziom kształcenia:	studia pierwszego stopnia
5. Forma studiów:	studia stacjonarne/niestacjonarne
6. Kierunek studiów:	Pedagogika
7. Profil kształcenia:	praktyczny
8. Specjalność/moduł specjalnościowy:	pedagogika resocjalizacyjna
9. Semestr:	I II
10. Jedn. prowadz. przedmiot:	Instytut Studiów Edukacyjnych
11. Prowadzący przedmiot:	Dr U. Kalicińska, mgr B. Gawłowska
12. Grupa przedmiotów:	Przedmiot a zakresu treści kierunkowych
13. Status przedmiotu:	Obowiązkowy
14. Język prowadzenia zajęć:	polski

15. Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne:

Znajomość podstawowych pojęć z pedagogiki; wiedza z zakresu psychologii ogólne

16. Cel przedmiotu:

Teoretyczne podstawy kształcenia to przedmiot przeznaczony dla studentów kierunku pedagogicznego. Głównym jego celem jest zapoznanie studentów z opisem i interpretacją podstawowych nurtów myślenia o szkolnej edukacji, związanych z nimi pojęć oraz z pracą dydaktyczno-wychowawczą pedagogów w kontekście wymagań i potrzeb systemu oświaty, a także przemian cywilizacyjnych.
Przedmiot winien pomóc kandydatom do zawodu w poznaniu i przyswajaniu wiadomości, a przede wszystkim w tworzeniu, doskonaleniu i wzbogacaniu warsztatu pracy oraz w organizowaniu aktywności poznawczej przyszłych podopiecznych.
Mając na uwadze fakt, iż kompetencje pedagogiczne powstają nie tylko dzięki studiowaniu literatury, w programie przedmiotu podjęto się przedstawienia dydaktyki jako propozycji teoretycznej w połączeniu ze wskazaniami dla praktyki pedagogicznej. Jest to szczególnie pożądane w okresie reformy systemu edukacji, Krajowych Ram Kwalifikacji i dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości.

17. Efekty uczenia się:

Ozn.	Opis efektu uczenia się	Metody realizacji efektów uczenia się	Metody sprawdzania efektów uczenia się	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów dla kierunku studiów
w1	Zdefiniować, wymienić i wyjaśnić podstawowe pojęcia, teorie, nurty i systemy dydaktyczne dotyczące kształcenia, nauczania, uczenia się, wychowania.	Wykład, dyskusja, prezentacje burza mózgów.	Egzamin, kolokwium.	W/Ćw.	K_W02, K_W03, K_W09, K_W11.

W2	Wykazać się wiedzą z zakresu zasad, metod, form i ogniw procesu kształcenia zorientowaną na zastosowanie w praktyce edukacyjnej.	Wykład, praca z tekstem, dyskusja, prezentacje, burza mózgów.	Egzamin, kolokwium, wypowiedzi ustne.	W/Ćw.	K_W13, K_W15
W3	Interpretować zasady ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego obowiązujące przy konstruowaniu programów kształcenia	Wykład, rozmowa, dyskusja, praca z tekstem.	Wypowiedzi ustne w powiązaniu z analizowaną literaturą, aktami prawnymi.	W/Ćw.	K_W20
U1	Zastosować kryteria doboru odpowiednich zasad, metod, form kształcenia i środków dydaktycznych w różnych sytuacjach dydaktycznych.	Prezentacje, praca z tekstem, dyskusja, burza mózgów, metody praktyczne.	Praca w grupie zadaniowej, projektowanie i wykonanie środków dydaktycznych.	Ćw.	K_U02, K_U04, K_U08, K_U11
U2	Podejmować pracę na rzecz własnego rozwoju korzystając przy tym z bogatej literatury przedmiotu z zakresu nowych trendów w dydaktyce polskiej . i światowej oraz z nowoczesnych technologii informacyjnych.	Prezentacje, dyskusja.	Egzamin, kolokwium, wypowiedzi ustne.	Ćw.	K_U06, K_U09 K_U06, K_U09
U3	Zaprojektować konspekt, scenariusz zajęć dydaktyczno - wychowawczych, kierując się poznanymi zasadami dydaktycznymi i etycznymi obowiązującymi w pracy indywidualnej i grupowe	Dyskusja, burza mózgów.	Praca w grupie zadaniowej, przygotowanie scenariusza zajęć, projektowanie i wykonanie środków dydaktycznych	Ćw.	K_U10, K_U11, K _U16
K1	Dokonać autodiagnozy i autorefleksji poziomu kompetencji pedagogicznych w celu projektowania i podejmowania aktywności samokształceniowej w omawianym zakresie.	burza mózgów.	Wypowiedzi ustne w powiązaniu z analizowaną literaturą,	Ćw.	K_K01, K_K03

K2	Kierować się zasadami etycznego wymiaru podczas wykonywania działań dydaktyczno-wychowawczych oraz prowadzenia badań naukowych.	Rozmowa, dyskusja.	Obserwacja podejmowanych przez studenta działań podczas ćwiczeń przedmiotowych.	Ćw.	K_K06

18. Formy i wymiar zajęć:	**Stacjonarne**	**Niestacjonarne**
	W, 30 ćw. 60	w, 30 ćw. 60

19. Treści kształcenia:

	Tematyka zajęć wykład	Liczba godzin ST	NST
1	Zajęcia organizacyjne. Charakterystyka ogólna przedmiotu nauczania: omówienie celów i programu, przebiegu, form przygotowania do zajęć, warunków zaliczenia, przedstawienie literatury. Dydaktyka ogólna jako subdyscyplina pedagogiczna. Przedmiot, zadania metody badań i funkcje dydaktyki. Podstawowe pojęcia dydaktyczne. Dydaktyka ogólna a dydaktyki szczegółowe	2	2
2	Charakterystyka systemu edukacji w Polsce. Wartości i cele kształcenia. Cel jako zakładany wynik kształcenia. Taksonomia celów kształcenia. Operacjonalizacja celów kształcenia.	2	2
3	Treści i programy kształcenia. Kryteria i teorie doboru treści kształcenia. Plany a programy kształcenia	2	2
4	Istota i rola podstawy programowej w pracy nauczyciela. Nauczyciel jako twórca programu –zasady konstruowania programów autorskich.	2	2
5	Proces kształcenia jako zintegrowany proces nauczania, uczenia się i wychowania. Ogniwa procesu kształcenia. Teoria kształcenia wielostronnego.	2	2
6	Autoedukacja jako strategia ustawicznego rozwoju człowieka. Proces samokształcenia.	2	2
7	Uwarunkowania, podstawowe prawidłowości i efektywność procesu uczenia się.	2	2
8	Zaliczenie przedmiotu semestru pierwszego	1	1
	Suma semestr I	15	15
9	Zasady kształcenia –pojęcie geneza i klasyfikacja. Przegląd zasad kształcenia wybranych autorów	2	2
10	Metody kształcenia i ich klasyfikacja. Kryteria doboru metod kształceni	2	2
11	Formy organizacyjne kształcenia. Organizacyjne formy pracy uczniów	2	2
12	Środki dydaktyczne i ich systematyzacja.	2	2

13	Pojęcie niepowodzeń szkolnych, ich rodzaje i skutki. Przyczyny i przezwyciężanie niepowodzeń w nauce.	2	2
14	Planowanie pracy dydaktycznej. Rodzaje planów	2	2
15	Ocenianie wspierające rozwój jednostki. Rola i znaczenie samooceny. Ewaluacja procesu kształcenia – ocenianie wewnętrzne i zewnętrzne.	2	2
16	Ewaluacja . Zaliczenie przedmiotu.	1	1
	Suma sem. I	**15**	**15**
	Razem suma 1+ 1	**30**	**30**

L p.	Tematyka zajęć -ćwiczenia	ST	NST
1	Zajęcia organizacyjne: omówienie celów i programu, przebiegu, form przygotowania do zajęć i warunków zaliczenia ćwiczeń.	2	2
2	Jak określenie celów wpływa na działania jednostki? Wskazanie korzyści wynikających z ich określenia. Formułowanie celów operacyjnych	4	4
3	Analiza Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków i trybu dopuszczania do użytku szkolnego programów nauczania. Porównywanie różnych programów nauczania	4	4
4	Analiza podstaw programowych. Wybór programu kształcenia –arkusz oceny programu z uwzględnieniem potrzeb szkoły i podstaw programowych.	4	4
5	Uczenie się przez przyswajanie, odkrywanie, przeżywanie i działanie. Cztery toki kształcenia.	4	4
6	Organizowanie przez nauczyciela sytuacji dydaktycznych, środowiska edukacyjnego – poznawanie uczniów, sposoby motywowania uczniów do nauki.	8	8
7	Kolokwium zaliczeniowe	2	2
8	Zaliczenie przedmiotu. Semestru pierwszego	2	2
	suma	30	30
9	Metody i techniki aktywizujące	8	8
10	Rodzaje zadań domowych i ich różnicowanie. Obciążenie nauką domową. Sprawdzanie	4	4
11	Funkcje i znaczenie środków dydaktycznych w procesie kształcenia	4	4
12	Przygotowanie rzeczowe i metodyczne nauczyciela do lekcji. Konspekt (scenariusz) zajęć	6	6
13	Pojęcie niepowodzeń szkolnych, ich rodzaje i skutki. Przyczyny i przezwyciężanie niepowodzeń w nauce	4	4
14	Kolokwium zaliczeniowe	2	2

15	Ewaluacja. Zaliczenie przedmiotu	2	2
	Suma sem. II	30	39
	Suma sem. I sem. II	60	60

20. Egzamin:	Tak

21. Literatura podstawowa:

1.Arends R.I., (1998) Uczymy się nauczać, Warszawa, WSiP.
2.Bereźnicki F., (2004) Dydaktyka kształcenia ogólnego, Kraków. Wyd. Impuls.
3.Brudnik E., Moszyńska A., Owczarska B., (2000) Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących, Kielce, Zakład Wydawniczy SFS.
4.Fisher R., (1999) Uczymy, jak się uczyć, Warszawa, WSiP.
5.Gmoch R.,. Krasnodębska A.,(red.)(2005)Kompetencje zawodowe nauczycieli i jakość kształcenia w dobie przemian edukacyjnych, Opole, Uniwersytet Opolski.
6.Koszmider M. (2009)Materiały do ćwiczeń z dydaktyki ogólnej, Kraków, Wyd. Impuls.
7.Kruszewski K., (red.) (2004) Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela, Wyd. Naukowe PWN.
8.Kryk G., (2009) Samokształcenie w edukacji wczesnoszkolnej, Racibórz, Wyd. PWSZ w Raciborzu.
9.Kubiczek B., (2005) Metody aktywizujące. Jak nauczyć uczniów uczenia się, Opole , Wyd. NOWIK.
10.Kupisiewicz Cz., (2000) Dydaktyka ogólna, Warszawa, Wyd. Graf Punkt.
11.Niemierko B., (1999) Pomiar wyników kształcenia, Warszawa, WSiP.
12.Niemierko B., (1997) Między oceną szkolną a dydaktyką. Bliżej dydaktyki, Warszawa, WSiP.
13.Niemierko B., (2007) Kształcenie szkolne. Podręcznik skutecznej dydaktyki, Warszawa, Wyd. Akademickie i Profesjonalne.
14.Niemierko B., (2009)Diagnostyka edukacyjna, Warszawa, Wyd. Nauk. PWN.
15.Okoń W., (1998) Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej, Warszawa, Wyd. „Żak".
16.Półurzycki J.,(1999) Dydaktyka dla nauczycieli, Toruń, Wyd. Adam Marszałek.
17.Rose C., Nicholl M.J., (2003) Ucz się szybciej, na miarę XXI wieku, Warszawa, Oficyna Wydawnicza LOGOS.
18.Smith A., (1997) Przyspieszone uczenie się w klasie, Katowice, WOM.
19.Sztejnberg A., (2002) Podstawy komunikacji społecznej w edukacji, Wrocław, Wydawnictwo ASTRUM.
20.Sztejnberg A., (2006) Komunikacyjne środowisko nauczania i uczenia się, Wrocław, Wydawnictwo ASTRUM.
21.Węglińska M., (1998) Jak przygotować się do lekcji, Kraków, Wyd. Impuls.
Żegnałek K., (2005) Dydaktyka ogólna, Warszawa, Wyd. WSP TWP.

22. Literatura uzupełniająca:

1.Brudnik E., (2002) Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących 2, Kielce, Zakład Wydawniczy SFS.
2.Kopaczyńska I., (2004) Ocenianie szkolne wspierające rozwój ucznia, Warszawa, Wyd. Impuls.
3.Komorowska H., (1999) O programach prawie wszystko, Warszawa.
4.Ochenduszko J., (1997) Planowanie pracy dydaktycznej nauczyciela, Bydgoszcz, WOM.
5. Paris S.G., Ayres L. R., (1997) Stawanie się refleksyjnym uczniem i nauczycielem, Warszawa, WSiP

23. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów uczenia się:

Lp.	Forma zajęć	STACJONARNE Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta	NIESTACJONARNE Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta
1	wykład	30/50 (przygotowanie się do zajęć, egzaminu)	30/50 (przygotowanie się do zajęć, egzaminu

2	ćwiczenia	60/68 (przygotowanie się do zajęć, zaliczeń, wykonanie prezentacji)	60/68 (przygotowanie się do zajęć, zaliczeń, wykonanie prezentacji)
3	inne : Konsultacje Udział w egzaminie	30/0 2/0	30/0 2/0
	Suma godzin	**122/118**	**122/118**

24. Suma wszystkich godzin:	ST	NST	**25. Liczba punktów ECTS:**	7	
	240	240			
26. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	ST	NST	**27. Liczba punktów ECTS uzyskanych w wyniku samodzielnej pracy studenta**	ST	NST
	3,9	3,9		3,1	3,1

28.Kryteria oceny:

Efekt uczenia się	Ocena	Opis wymagań
W	**bdb**	Student biegle potrafi zdefiniować, wymienić i wyjaśnić większość podstawowych pojęć, teorii, nurtów i systemów dydaktycznych, dotyczących kształcenia, nauczania, uczenia się, wychowania. Ma bardzo dobrą wiedzę z zakresu zasad, metod, form i ogniw procesu kształcenia, zorientowaną na zastosowanie w praktyce edukacyjnej. Trafnie potrafi interpretować zasady ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego, które obowiązują przy konstruowaniu programów kształcenia
	db+	Student samodzielnie potrafi zdefiniować, wymienić i wyjaśnić większość podstawowych pojęć teorii, nurtów i systemów dydaktycznych, dotyczących kształcenia, nauczania, uczenia się, wychowania. Ma dobrą wiedzę z zakresu zasad, metod, form i ogniw procesu kształcenia, zorientowaną na zastosowanie w praktyce edukacyjnej. Dobrze potrafi interpretować zasady ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego, które obowiązują przy konstruowaniu programów kształcenia.
	db	Student w sposób zadowalający potrafi zdefiniować, wymienić i wyjaśnić większość podstawowych pojęć teorii, nurtów i systemów dydaktycznych, dotyczących kształcenia, nauczania, uczenia się, wychowania. Ma wiedzę z zakresu zasad, metod, form i ogniw procesu kształcenia, zorientowaną na zastosowanie w praktyce edukacyjnej. Potrafi interpretować zasady ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego, które obowiązują przy konstruowaniu programów kształcenia.
	dst +	Student jest w stanie z niewielką pomocą zdefiniować, wymienić i wyjaśnić podstawowe pojęcia, teorie, nurty i systemy, dydaktyczne dotyczące kształcenia, nauczania, uczenia się, wychowania. Posiada ogólną wiedzę z zakresu zasad, metod, form i ogniw procesu kształcenia, zorientowaną na zastosowanie w praktyce edukacyjnej. Jest w stanie z niewielką pomocą interpretować zasady ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego, które obowiązują przy konstruowaniu programów kształcenia.
	dst	Student jest w stanie z pomocą zdefiniować, wymienić i wyjaśnić podstawowe pojęcia, teorie, nurty i systemy dydaktyczne, dotyczące kształcenia, nauczania, uczenia się, wychowania. Posiada w miarę ogólną wiedzę z zakresu zasad, metod, form i ogniw procesu kształcenia, zorientowaną na zastosowanie w praktyce edukacyjnej. Jest w stanie z pomocą interpretować zasady ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego, które obowiązują przy konstruowaniu programów kształcenia.
	ndst	Student nie potrafi zdefiniować, wymienić i wyjaśnić podstawowych pojęć, teorii,

		nurtów i systemów dydaktycznych, dotyczących kształcenia, nauczania, uczenia się, wychowania. Nie posiada ogólnej wiedzy z zakresu zasad, metod, form i ogniw procesu kształcenia, zorientowanej na zastosowanie w praktyce edukacyjnej. Nie potrafi interpretować zasady ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego, które obowiązują przy konstruowaniu programów kształcenia.
U	**bdb**	Student umiejętnie potrafi zastosować kryteria doboru odpowiednich zasad, metod, form kształcenia i środków dydaktycznych w różnych sytuacjach dydaktycznych. Samodzielnie podejmuje pracę na rzecz własnego rozwoju korzystając przy tym z bogatej literatury przedmiotu z zakresu nowych trendów w dydaktyce polskiej i światowej oraz z nowoczesnych technologii informacyjnych. Wykazuje się kreatywnością w zakresie zaprojektowania konspektu, scenariusza zajęć dydaktyczno - wychowawczych, kierując się poznanymi zasadami dydaktycznymi i etycznymi obowiązującymi w pracy indywidualnej i grupowe
	db+	Student samodzielnie potrafi zastosować kryteria doboru odpowiednich zasad, metod, form kształcenia i środków dydaktycznych w różnych sytuacjach dydaktycznych. Posiada dobrą umiejętność w zakresie podejmowania pracy na rzecz własnego rozwoju korzystając przy tym z bogatej literatury przedmiotu z zakresu nowych trendów w dydaktyce polskiej i światowej oraz z nowoczesnych technologii informacyjnych. Samodzielnie potrafi zaprojektować konspekt, scenariusz zajęć dydaktyczno - wychowawczych, kierując się poznanymi zasadami dydaktycznymi i etycznymi obowiązującymi w pracy indywidualnej i grupowej
	db	Student dobrze potrafi zastosować kryteria doboru odpowiednich zasad, metod, form kształcenia i środków dydaktycznych w różnych sytuacjach dydaktycznych. Podejmuje pracę na rzecz własnego rozwoju korzystając przy tym z bogatej literatury przedmiotu z zakresu nowych trendów w dydaktyce polskiej i światowej oraz z nowoczesnych technologii informacyjnych. Potrafi poprawnie zaprojektować konspekt, scenariusz zajęć dydaktyczno - wychowawczych, kierując się poznanymi zasadami dydaktycznymi i etycznymi obowiązującymi w pracy indywidualnej i grupowej.
	dst +	Student jest w stanie z niewielką pomocą zastosować kryteria doboru odpowiednich zasad, metod, form kształcenia i środków dydaktycznych w różnych sytuacjach dydaktycznych. Posiada w miarę poprawne umiejętności w zakresie podejmowania pracy na rzecz własnego rozwoju korzystając przy tym z literatury przedmiotu oraz z nowoczesnych technologii informacyjnych. Z niewielką pomoc w miarę poprawnie potrafi zaprojektować konspekt, scenariusz zajęć dydaktyczno - wychowawczych, słabo kierując się poznanymi zasadami dydaktycznymi i etycznymi obowiązującymi w pracy indywidualnej i grupowej
	dst	Student jest w stanie z pomocą zastosować kryteria doboru odpowiednich zasad, metod, form kształcenia i środków dydaktycznych w różnych sytuacjach dydaktycznych. Posiada słabe umiejętności w zakresie podejmowania pracy na rzecz własnego rozwoju korzystając przy tym z literatury przedmiotu oraz z nowoczesnych technologii informacyjnych. Z pomocą, w miarę poprawnie, potrafi zaprojektować konspekt, scenariusz zajęć dydaktyczno -wychowawczych, słabo kierując się poznanymi zasadami dydaktycznymi i etycznymi obowiązującymi w pracy indywidualnej i grupowej.
	ndst	Student nie potrafi zastosować kryteriów doboru odpowiednich zasad, metod, form kształcenia i środków dydaktycznych w różnych sytuacjach dydaktycznych. Nie posiada umiejętności w zakresie podejmowania pracy na rzecz własnego rozwoju Nie potrafi zaprojektować konspektu, scenariusza zajęć dydaktyczno - wychowawczych.
KS	O	Student wykazuje się umiejętnością podejmowania autodiagnozy i autorefleksji poziomu kompetencji pedagogicznych w celu projektowania i podejmowania aktywności samokształceniowej w omawianym zakresie. Jest świadomy zasad etycznego wymiaru podczas wykonywania działań dydaktyczno - wychowawczych oraz prowadzenia badań naukowych.
	no	Student nie potrafi dokonać autodiagnozy i autorefleksji poziomu kompetencji pedagogicznych w celu projektowania i podejmowania aktywności samokształceniowej w omawianym zakresie. Nie kieruje się zasadami etycznego wymiaru podczas wykonywania działań dydaktyczno-wychowawczych oraz prowadzenia badań naukowych.